

Santa Susanna

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Demarcació de Saló
Emplaçament	Carretera de Saló (BV-3002), al km. 8 camí direcció nord uns 1.500 m i trencall sud-est uns 700 m
Alçada:	574

Coordenades:

Latitud:	41.85196
Longitud:	1.65451
UTM Est (X):	388311
UTM Nord (Y):	4634215

Classificació

Número de fitxa	08229 - 424
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	X-XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Necessària obres de rehabilitació
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 8)
Data aprovació:	dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	000908300CG83D0001WU
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dt., 24/10/2017 - 02:00

Descripció

Masia de grans dimensions, d'origen medieval, emplaçada al cim d'un promontori que domina un altiplà al nord de la riera de Salo, entre la rasa de Sant Genís i la riera de Santa Susanna. El conjunt de construccions, que ocupa tot el cim, consta d'un gran cos residencial de planta rectangular (amb quatre plantes), el qual té coberts adossats a ponent, formant un recinte tancat o barri. Al sud hi ha la petita capella de Santa Susagna, que queda envoltada per una gran zona de coberts. El cos residencial és fruit de diverses fases d'ampliació i força irregular. La part més antiga es la del centre, on hi trobem llandes amb inscripcions de 1651 i 1675. D'aquí la casa es va expandir cap a llevant, cap a ponent i cap al nord. La façana de migdia és la més visible. Consta d'un portal adovellat que dóna accés a un pati interior, i té obertures de diferent tipologia i èpoques. A la façana de ponent es conserva el que era el portal d'accés pròpiament a la casa, adovellat. Aquesta façana és la més regular i s'hi poden veure dos rengles de finestres emmarcades amb pedra picada, amb inscripcions corresponents als segles XVIII i XIX. A l'angle sud-est la casa s'amplià al segle XVIII amb una galeria de dos pisos amb arcades, la qual s'allarga amb un pas porticat que connecta amb la capella. Sota aquest pas es pot veure el brocal d'una gran cisterna subterrània que ocupa bona part del subsòl, inclòs probablement el de la capella. La façana de llevant és molt irregular i sembla refeta en diverses ocasions. Conserva un portal amb llinda del 1772. L'interior de la casa conserva força bé la tipologia tradicional. A la planta soterrània hi ha un típic celler amb volta de pedra.

Observacions:

En llandes de la façana sud: 1651, 1675 Llinda a la façana de ponent: Ramon Santa Susanna Fet fer Isidro Garriga Mestre de cases any 1749 Llinda a la façana de ponent: MDMCCCXXVII Al brocal de la cisterna: 1717 Llinda del portal de la façana est: 1772 Al balcó de la façana sud: 1864. Porta de la façana oest: 1859 Portal del barri (oest): 1865 Informació oral facilitada per Joan Tomasa Puig

Història

L'origen del mas Santa Susanna cal relacionar-lo amb l'església del mateix nom, situada al seu costat. L'àmbit territorial de l'església formava una petita quadra jurisdiccional que és prou ben coneguda a través de diferents documents. La primera notícia és de l'any 966, quan el comte Seniofred de Cerdanya-Berga donà al monestir de Sant Llorenç prop Bagà el seu delme del puig de Santa Susagna, al qual se'ns informa que hi havia una sagrera i molins, oliveres i llinars, que es trobaven a la ribera del riu Duarri (riera de Salo). L'any 975 es produí una nova donació comtal, en aquest cas del comte Oliba Cabrera de Cerdanya-Berga, en la qual donava al monestir més possessions i drets, entre ells l'església de Santa Susagna i la de Sant Joan de Cans. El monestir de Sant Llorenç va mantenir la possessió d'aquests béns fins l'any 1207 quan l'abat vengué a Ramon de Súria el mas Santa Susagna, situat al terme del castell de Salo. La família Súria (segurament els castlans d'aquest castell proper) va mantenir la possessió de la quadra de Santa Susagna fins el 1430, quan Jaume de Súria la donà a l'abat de Cardona. Aquesta possessió portà de seguida problemes a l'abat i el 1435 es desencadenà un plet amb Gabriel Mujall perquè no es pagaven les càrregues que s'havien establert en la donació. Una sentència de l'any 1453 fou contrària a les pretensions de Francesc Besora. La possessió de la quadra per l'abat de Cardona queda clara en un document de 1597 en el qual els habitants de la quadra de Santa Susagna fan homenatge a l'abat de Cardona, Francesc Ferran. Posteriorment, aquest domini quedà englobat en el del terme del castell de Salo. (BENET et al., 1988: 410). Tot sembla indicar que el mas Santa Susanna és una derivació d'aquella primera sagrera, que devia anar quedant reduïda a un sol mas. La família propietària del mas eren els Santa Susanna, que també tenien el mas de Pedrafita o Perafita i posteriorment (probablement a finals del segle XVIII o principis del XIX) van construir la Caseta de Santasusanna, molt a prop del mas principal. Segons la inscripció d'una llinda, el 1749 el propietari era

Ramon Santa Susanna. Durant el segle XVIII el mas es va engrandir i es construí la galeria de llevant. Es conserven diferents inscripcions en llandes d'aquesta època: 1717, 1749, 1772. Per tradició oral sabem que entorn del tombant de segle XX, o una mica més endavant, els propietaris eren Rafael Santasusanna i la seva muller Isabel, els quals van perdre dues filles a causa del tifus. Després de la Guerra civil encara van viure uns anys al mas Santa Susanna. Després l'home va morir i la mestressa es traslladà a Manresa. Per falta de descendència la propietat va passar a un nebot, resident al mas de cal Vilomara, a Castellfollit del Boix. Fins aleshores a Santa Susanna hi convivia els propietaris (a la primera planta) i els masovers (a la segona planta). Entorn de 1898 Pere Tomasa Casas va entrar com a masover, primer a Pedrafita i, al cap d'uns anys, a Santa Susanna. El seu fill va ser Josep Tomasa Torras, i el fill d'aquest, Joan Tomasa Puig, que encara és el masover.

Bibliografia

BENET, Albert; DUOCASTELLA, Anna M. (1988). "Sant Mateu de Bages", Història del Bages, Manresa, Parc Edicions Selectes, p. 410-411.

CAROL, Josep (1992). Saló, història d'un poble o Fills per l'Església, Casal Parroquial, Cervera, p. 29, 31.

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 8).

